

**Acaba Geleceğin Bir
Gerçegimi?**

PLASTİK MADDELERDEN YENİ BİR MİMARİ DOĞUYOR

Evlerin adları Rondo, Trigon, Orion, Futuro, Diamant, Delta idi.

Taban şekilleri ise eşkenar üçgenler, daireler, çokgenler, kareler, dikdörtgenler. Taşıyıcı malzemenin çoğunluğu plastik maddeler. Plastik maddeler hem dış zarfı

hem de iç kısmı oluşturuyor: Banyo, mutfak, tuvalet, dolap, yatak (şilteleri köpüklü plastikten). Bütün bunlar aslında yeni bir şey değil ve Stuttgart'ta özel bir plastik maddesi sergisinde sergilenen bütün bu evlerin çoğunu bir yerde görmüştük:

Dergilerde, televizyonda biz bunları fazla futiristik bir tasarıncının kafasından çıkan hayaller sanmıştık. Acaba böyle bir sergiye neden ihtiyaç vardı?

IKA 71 (miletlerarası suni maddeler sergisi) adını alan bu sergi deneysel bir sergidir. Gelecek beş yıl içinde plastikten evler yapılacak, onlarda insanlar oturacak, her ihtiyaca uygun şekiller alacak ve bir taraftan da üzerlerinde deneyler yapılacaktır.

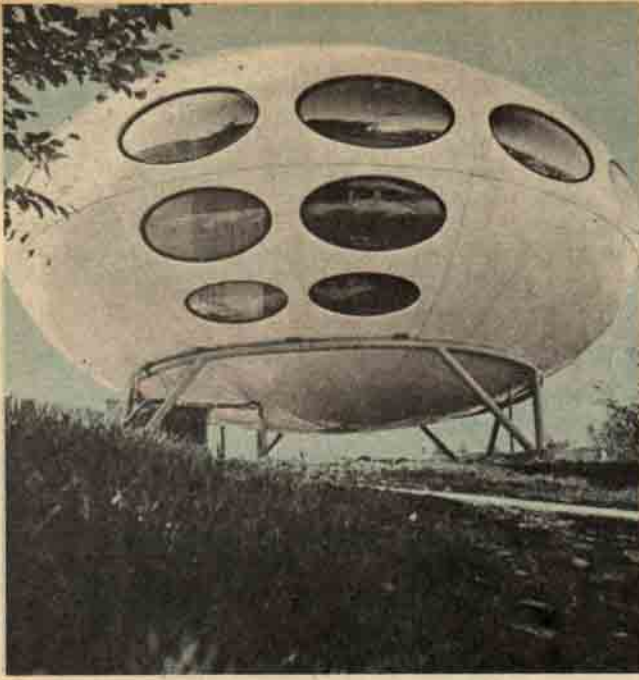
Bir otomobilin seri imalatına başlanmadan prototipi üzerinde mühendis ve uzmanlardan meydana gelen bir ordu herşeyden önce onun her parçasının fonksiyonu ve bunu nasıl yapabileceği hakkında uzun deneyler yapar. Fakat şimdiye kadar evler hakkında böyle düşünülmüş değildi. Bu yenidir ve aslında iyidir de. 1976 yılına kadar evler yıkılacak, başka yerlere nakledilecek, veya tiplerine göre parçalanacak. Bir taraftan da yeni evler

Prof. Doernach'in Biyodom'u. Köpük maddeleri (% 95 hava) büyük bloklar halinde ve tabaka tabaka teraslar şeklinde birleştirilmekte iç ve dış yüzeylerinde ise istenilen her şey ekilebilmektedir. Biyodom, insanın; doğanın canlı bir parçası olarak bir insana layık olacak şekilde yaşayabilmesi prensibini esas alan bir mimari geliştirmek fikrinden doğmuştur.

düşünülecek ve yapılacak. Bütün bu elde edilecek görgülerin yeni tiplerin projelenmesi, üretilmesi ve yeni suni maddelerin yapılmasında büyük faydaları olacaktır. Düşünce ve tesis bakımından iyi görünen bir şeyin pratikte de iyi olması gerekmez. İKA 71 buna tam bir misaldir. Açılışa kadar olan zaman biraz azdı. Evlerin bir kısmı ayrıntıları bakımından bir parça baştan savma yapılmıştı, iç tesislerde ucuz

katolog düzeyinden yukarı çıkamamıştı. Bunun sonucu olarak birçok kimseler gördükleri suni maddeleri beğenmediler. Bir taraftan da orta sınıf gözlemciler alışık olmadıkları bu şeylerden hoşlandılar ve bu yeni odalarda yalnız kendilerinin değil, daha ihtiyar kimselerin bile aradıkları rahat ve konforu bulacaklarına kani oldular. Tamamiyle suni maddelerden yapılmış bir banyo, yemek odasında çiçekli

Geleceğin evleri : Dış zarf cam lifleriyle takviye edilmiş polyster reçinasından 40 mm kalınlığında köpük çekirdekten yapılmıştır. Hiç bir şekilde bakım istemez. Sapı : 8 metre. Faydalı yüzey : 50 metre kare. Oturma odası : 140 metre küp.

bir duvar kâğıdı üzerinde ressam Dürer'in meşhur elleri, bu büsbütün yeni bir zevkti.

Bir Kilo Ev Dört Liraya :

Sergiyi gezen ve bu hususta fazla bilgisi olmayan kimseler suni maddelerden yapılan bu evlerin soğuktan insanları koruyup koruyamayacaklarını sorarlar. Meslekten bir uzmanın buna vereceği cevap şudur : esas itibariyle bütün istem ve ihtiyaçları karşılayabilecek her türlü suni maddeler ve yapı şekilleri geliştirmek kabildi. Yakın zamanda inşaat malzeme endüstrisi bu işi tamamiyle üzerine alacaktır. Adi yapı malzemesi karşısında fazla yüksek olan malzeme fiyatlarını —ki bunlar kilo başına 4-40 lira tutmaktadır— düşürebilmek için ekonomik ve ağırlıkları hafif yeni yapı şekilleri bulunmalıdır ki, bu yeni suni maddelerle yapılacak inşaat her bakımdan eskileriyle rekabet edebilsin. Suni maddelerin kullanılışı inşaattaki yeni fikir ve görüşlere hizmet etmelidir ki, hem faydalı hem de ekonomik olsun.

Evde İstiridye Kabukları :

Ünlü bir mimar olan Prof. Doernach'ın yeni buluşu Biyo-Dom'dur.

Bu köpük maddelerinden yapılmıştır. Bu madde % 95 hava kaplar ve büyük

bloklar halinde tabaka tabaka yapılmakta ve gerek iç ve gerek dış kısmı üzerine istenilen her şey ekilebilmektedir. Biyo-Dom fikri, insanın içinde tabiatın bir parçası olarak «daha uygun» bir şekilde yaşayabileceği bir mimari şekli geliştirme isteğinden çıkmıştır.

Bu 42 yaşındaki Profesörün fikri araştırmaları 15 yıldan beri suni maddeler üzerindedir. Geliştirdiği evler yalnız teorik kalmaz. O onların içinde yaşar. Malzeme testleri sonra gelir, çünkü profesöre göre insan bir kere fiziksel ve psikolojik bakımdan oturduğu evden memnun olmadıkça, malzeme testlerinin (Stabilitenin) hiç bir değeri yoktur. Onun Biyo-Dom'u, daima değişebilen, büyüyen hattâ içinde oturanların kısmen besinini bile sağlayan ve bir zarftan ziyade bir «meşgale» olan kendi kendine yeter bir konut sistemidir.

Toprak, tırl, suni gübre ve bitki tohumları ile karıştırılan selülöz, kubbenin üzerine yerleştirilmeli. Bu kubbe suya konulur, su içinde yüzebilir. Bitkiler yeşillenmeğe başlar ve bütün kubbeyi sarar. Kırmızı turp yetiştirmek isteyen, tohumunu şimdi den ekebilir.

Suda oltanın ağzında belki bir balık vardır, eğer herşey başarılı olursa, evin yanında istiridye bile görmek kabil olabilir.

Sinirli Yapmayan Boş Zaman :

Alışlagelenden bu kadar farklı olan bir mimari, yalnız suni köpük maddelerinin bir propagandacısı olmak istemiyorsa, esaslı bir teoriye dayanmalıdır. Doernach'ın işte böyle bir teorisi vardır. İ K A 71'in açılışında verdiği konferansta o bunları şöyle özetlemişti :

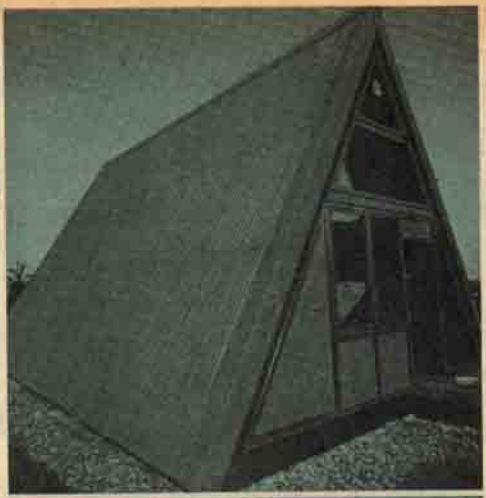
- Küçük adam ucuz bir ev ister.
- Şehir yapıcıları birbirine uyabilen ve hareketli sistemler isterler.
- Ekolog, zararlı yan etkileri olmayan, tekrar kullanılabilen maddeler ister.
- Psikolog saldırının önüne geçen bir ortam ister.
- İktisadi hayat dünya çapında ihraç edilebilecek şehir yapı ürünü ister.

Profesörün çıkış noktası budur. Ona göre şehir mimarlığı bitki, hayvan ve insanın çevresel ortak yaşamasının evrimsel tüm akışıdır. İşte bu üçlülük yapının nasıl ve neyle yapılmasıyla ilgili soruları ortaya çıkarır. Böylece bütün mimar ve tasarımcıların mevcut ürünlere bağlı kalan düşünce dünyası birden ortadan kalkar. «Nasıl ve Neyle» sorusu, imalât gerekince değiştirmek ortadan kaldırmak ve yeniden meydana getirmek yöntemi üzerinde yoğunlaşır.

«İnsanlığın tarihinde serbest zaman diye hemen hemen birşey yoktu. Hayatta kalabilmek için amaca uygun çalışma herkesin gününü belirliyordu. Bu bakımdan insan evrimsel açıdan bakıldığı takdirde fazlalık ve serbest zamana karşı donatıldığı kadar az hiçbir şeye karşı donatılmamıştır. Bu öteyandan şu demektir ki, milyon yıllardan fazla bir zamanda elde edilen saldırı duygusu, otomasyonun meydana getirdiği serbest zaman karşısında hiçbir emniyet süpabı bulamayacaktır. Bu acı gerçeklerle şunu söylemek isterim ki, ilk anda suni maddeler gibi yeni gereçler ve sistemler önemli değildir, herşeyden önce önemli olan insanın biyolojik kanunları, uzun zaman değişmeyen içgüdüleridir. Ben böylece gelişim problemini davranış araştırması ve biyoloji düzeyine getiriyorum.

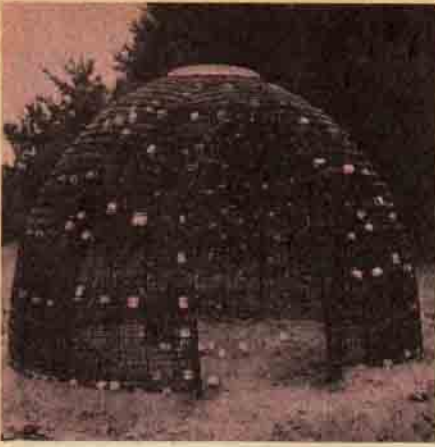
Benim görüşüme göre, insanın ruhsal yönden kendi kendini mahvetmesine, yapılış ve değiştirilmelerinde bireyin hiçbir rolü olmayan ve bir sistem olarak da bitki-hayvan-insan ekolojik dolaşımını günlük bir yaşantı yapmasına imkân vermeyen ev ve şehir sebep olmaktadır.»

Doernach'ın fikirleri bir çok geniş kı-sımlarda Alexander Mitscherlich'in tezle-

Prof. Doernach kendi yaptığı prototip evlerden birinde Stuttgart (Almanya) yakınındaki bir çayırdaki yaşamaktadır. O 15 yıldan beri plâstik maddelerle uğraşır ve geliştirdiği evlerde bir süre kendisi de oturur. Malzeme testleri onun için ikinci plândadır. Çünkü ona göre insan önce ruhen evinden memnun olmalıdır, bundan sonra mimar malzeme dayanıklılığını hesap eder.

riyle tamamiyle uymaktadır. Bu Frankfurtlu Psikoloğun «Şehirlerimizin hoş gitmeyen tarafları» adındaki kitabında şehirlerin, evin, mimarının ve inşaatçılığın durumu analize tâbi tutulmuştur. Mitscherlich şöyle demektedir: «İnsan ve çevresi birbirinden ayrılamaz. Eğer çoğalmanın iktisadi üretim ve tüketimin zorlanmayan, serbest bir sürecinin planlanmasına varmak istenmiyorsa..., O zaman

Herhangi bir doğal felâketten sonra, gelişmekte olan memleketler için tavsiye edilen ev tipleri. Bir metal örgü hazırlanır ve üzerine bir tabanca (Pistole) ile plâstik madde sıkılır. Böylece ucuza mal olan bu evleri sökmek kolaydır ve malzemesi yeniden kullanılabilir.

etrafımıza çok daha keskin bakmasını öğrenebiliriz. Başarılı uyarılama nedir ve endüstriyel kütle uygarlığının biyopatolojisi nedir?»

Doernach'ın yapı sistemleri şunları yapabilmelidir :

- İklim dürtülerini iletme, yalnız ayar ederek ortadan kaldırmak değil.
- Bitki-hayvan-insan ortak yaşayışını mümkün kılmak.
- Oluşmak, ihtiyarlamak ve yeniden oluşmak.
- Yeniden oluşabilen (regenerable) maddelerden, kendi kendisini yeniden üretebilen maddelerden meydana gelmek.
- İnsanların ilkel açlık güdüsünü gidermek.
- Serüven arzusunu gidermek.
- Saldırcılığı yapı sistemleri üzerinde devamlı çalışmak suretiyle azaltmak, Doernach bunu arzu edildiği takdirde, insanı uğraştırabilecek nitelikte olacak malzemelerle yapmak istemektedir.

Biyo-Dom bol serbest zamanı olan bir toplumda geleceğe ait bir şehrin temel taşı olarak düşünülen bir deneydir. Bu toplumun üyeleri artık hiçbir can sıkıntısı çekmeyecekler, kırmızı turplar evlerinin içine doğru büyüyecekler ve onların önündeki sularla balık yetiştirilecektir. Bir Biyo-Dom kendi kendine büyür. Kireç ve başka malzeme ile oturma alanını genişletmek kabildir.

Doernach'a göre, prensip bakımından ev yalnız zamanla faizlerini ödemiyecek, eskimiyecek veya kötüleşmeyecek, aynı zamanda büyüyecek içindekileri besleyecek.

Aslına bakılırsa Biyo-Dom şu anda başarısızlığa uğramış bir deneydir. Sergide insanlar ona daha fazla hoş bir şaka gözüyle bakıyorlar ve çocukların tartışma konusu oluyor. Bundan çıkan mâna ise, kubbede gezip dolaşmanın çocukların hoşuna gittiğidir. Büyükler için de aynı şeyi söylemek kabildir, yalnız onlar fazla ciddidirler ve bunu açıkça söylemekten çekinirler.

Prof. Doernach kendi kubbesine eleştireci bir uzaklıktan şöyle bakıyor :

Girişilen yüz deneyden ancak üçü gelişir. Bir çok yollar ve değişikliklerle karşılaşılır : Bunların çoğu yüksek okulun dışında kalacaklardır, belki de bütün hayatın ilk doğduğu yer olan denizde onların benzerine rastgeleceğiz. Bunun için Biyo-Dom'u yaptık, herkes ona gözlerinin ucuyla bakacaktır. Eğer hiçbir şeyde başarı kazanamazsak, O bir «Nasrettin Hoca» şakası olarak kahr. Eğer herşey yolunda giderse o ekolojik ve biyolojik verilerden faydalanılarak yapılacak bir inşaat sisteminin başlangıcı, bir «Nuhun Gemisi» olur. Doernach kendisine arohitokt-mimar yerine Biyotekt demektedir.

X MAGAZİN'den

SEKRETERLER İÇİN SALINCAKLI KOLTUK

Yeni buluşlar:

Bütün sekreterlerin rüyası, rahat bir koltukta oturarak daktilo yazmaktır. Çalışma koşullarını inceleyen uzmanlarda bu konuda hem sağlık bakımından hem de daha temiz ve daha çok iş alınması bakımından onların fikrindedirler. Fakat şimdiye kadar böyle bir koltuk yapılamamıştı. Son zamanlarda bir İsviçre firması «Girolift» adını verdiği böyle komple bir koltuk piyasaya çıkardı. Bir e'lektro motorla koltuk istenilen her şekilde kademesiz olarak ayarlanabilmekte ve sekreter ba yan yazı makinesi düzeyini, koltuğu (Oturdugu yeri) ve ayak basacağı yeri istediği yükseklikte saptayabilmektedir. Bir tek sakıncası bu ideal koltuğun fiyatının 10.000 lira kadar tutmasıdır.

HOBBY'den